

Υποστηρικτικό υλικό
για διδακτικό-παιδαγωγικό έργο
«με λογισμό και μ' όνειρο».

Αξιοποίηση από
εκπαιδευτικούς
ενδοσχολικούς συντονιστές,
μέντορες

(προς σχολεία παιδαγωγικής και επιστημονικής
αρμοδιότητάς μου)

Επιμορφωτικό υλικό της ΣΕ Β. Καλοκύρη
συνημμένο σε διαβιβαστικό

Βασιλεία (Λιάνα) Καλοκύρη
Σύμβουλος Εκπαίδευσης Φιλολόγων
ΔΔΕ Ηρακλείου

Σχ. έτ. 2023-2024

Σκοπός του υλικού αυτού...

Αγαπητοί και Αγαπητές Συνάδελφοι,

Το υλικό που ακολουθεί συνέθεσα με την ελπίδα να βοηθήσει πολλαπλά στο εκπαιδευτικό έργο σας.

Μπορεί να αξιοποιηθεί, από όλους τους/τις **εκπαιδευτικούς**, με προσαρμογές ανά ειδικότητα, ως προς τις παιδαγωγικές - διδακτικές πρακτικές.

Επίσης, στο πλαίσιο των **συναντήσεων και ενδοσχολικών επιμορφώσεων από ενδοσχολικούς συντονιστές και μέντορες** μπορεί να χρησιμοποιηθεί (π.χ. σε επιμέρους τμήματά του κατά τις **συναντήσεις**), ώστε να αποτελέσει **ενδεικτικό υποστηρικτικό υλικό, αφόρμηση, αφετηρία**, για συζήτηση και περαιτέρω δικές σας προτάσεις, αναζητήσεις και καλές πρακτικές σε διδακτικά και παιδαγωγικά ζητήματα.

«Ζούμε μέσα σε ένα όνειρο που τρίζει» λέει ο Δ. Σαββόπουλος (βλ. παρακάτω μέρος Γ) και αξίζει να βρούμε «τον χρόνο τον αληθινό», τα παιδιά μας -όλα, μαθητές και μαθήτριες, πολίτες ενός καλύτερου αύριο, με τη δική μας πολιτισμική συνδρομή...

Συναδελφικά,
Λιάνα Καλοκύρη

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

A. «Η παιδαγωγική της έναρξης των μαθημάτων»

I. Γνωριμία ή ανανέωση γνωριμίας με τους μαθητές

II. Μαθησιακό-εκπαιδευτικό συμβόλαιο

III. Υποκίνηση ενδιαφέροντος

IV. Οργάνωση και αξιοποίηση ομάδων εργασίας

V. Διδασκαλία και διαχείριση τάξης (διαφοροποιημένη διδασκαλία, συμπεριφορά – σχέσεις)

B. «Οργάνωση και προγραμματισμός διδακτικού έργου στην έναρξη της σχολικής χρονιάς. Καλές πρακτικές.»

❖ Οργάνωση ύλης - φάκελος μαθήματος

❖ «Γνωριμία» με το σχολικό βιβλίο (δομή – περιεχόμενο), γνωριμία με την ύλη

❖ Οργάνωση – προγραμματισμός ετήσιας δράσης με μαθητές/τριες

❖ Στόχοι διδασκαλίας, εκπαιδευτικές ανάγκες

❖ Διαχείριση ύλης

Γ. Ενδιαφέρουσες διδασκαλίες -Εκπαιδευτικές παρεμβάσεις –διαχείριση κρίσεων με αξιοποίηση σύγχρονων διδακτικών μεθόδων

I. Ενδιαφέρουσες διδασκαλίες με ενεργό συμμετοχή μαθητών

II. Artful Thinking

III. Μετασχηματίζουσα μάθηση μέσω της αισθητικής εμπειρίας ---Μέθοδος Α. Κόκκου

A.

«Η παιδαγωγική της έναρξης των μαθημάτων»

I. Γνωριμία ή ανανέωση γνωριμίας με τους μαθητές

http://www.papagiannismuseum.gr/site/category/aitous_a_sxoleiou/

- Η Γνωριμία ...απαραίτητη!!!
- Χρειάζεται **να έχει σχεδιαστεί με κατάλληλες εκπαιδευτικές τεχνικές και δράσεις** από τους εκπαιδευτικούς, ώστε να είναι ουσιώδης, ενδιαφέρουσα, **να προδιαθέτει τους μαθητές θετικά για τη σχολική χρονιά**, τη μάθηση και τη συνεργασία μεταξύ τους και με τον/την εκπαιδευτικό.
- Για τη διαμόρφωση του κατάλληλου κλίματος/παραδείγματος, ο/η εκπαιδευτικός μιλά πρώτος/-η για τον εαυτό του/της, σύντομα και με καλή διάθεση.

Μιας και δεν μας εκφράζει σήμερα η παθητική τάξη....

Ανανέωση γνωριμίας... επίσης απαραίτητη!!!...

- ❖ Αλλαγές μαθητών-εφήβων από χρονιά σε χρονιά,
- ❖ Ανάπτυξη, ωρίμανση...
- ❖ Νέοι στόχοι
- ❖ Νέα προβλήματα
- ❖ Εξάλειψη στερεοτύπου – «ανακάλυψη» μαθητή/τριας → ενίσχυσή του με «νέα ευκαιρία»
- ❖ Ευκαιρία περαιτέρω γνωριμίας και μεταξύ συμμαθητών...
- ❖ άμιλλα

1. ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ

ευκαιρία και δυνατότητα για

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ

1. ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΙΑ : ΜΕΛΕΤΗ ΔΙΑΓΝΩΣΗΣ – ΣΥΝΟΔΕΥΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΚΑΡΤΕΛΑΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ – ΕΓΚΑΙΡΑ!

2. ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΕΣ → «Ιδίαν» ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΓΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ («ΕΙΔΙΚΕΣ»/ΓΕΝΙΚΕΣ)

- Στην αρχή της χρονιάς: καθοριστική η γνωριμία!
- Εκπαιδευτικές τεχνικές σύνδεσης (ανάλογα με την τάξη.)

Γυμνάσιο: έμφαση στο συναίσθημα, τόνωση εφηβικής ταυτότητας.

Λύκειο: έμφαση σε σπουδές, σχέδια (ιδίως Γ' Λυκείου). Π.χ. ποιοι οι στόχοι σας/ποιες οι προσδοκίες σας από την καινούρια χρονιά;

Ενδεικτικοί τρόποι γνωριμίας/ανανέωσης γνωριμίας μεταξύ μαθητών

- ✓ Παρουσιάσεις μαθητών/τριών (με βάση άξονες παρουσίασης)
- ✓ αλληλοπαρουσιάσεις μαθητών/τριών (πρώτα συνεργασία σε ζεύγη → συνέντευξη, σημειώσεις, προφορική αλληλοπαρουσίαση στην τάξη)
- ✓ Γνωριμία μελών σε κύκλο.
- ✓ Γνωριμία ανά δύο και αλληλοπαρουσιάσεις.
- ✓ Ομάδα των 4- αλληλοπαρουσιάσεις -> θυρεός ομάδας.
- ✓ Προσωπικό Αντικείμενο

Επισήμανση: Διάθεση επαρκούς χρόνου (π.χ. 1 ½ -2 διδακτικών ωρών). Δεν είναι απώλεια χρόνου αλλά κέρδος – και μάλιστα αν συνδυαστεί περαιτέρω με γραπτό κείμενο – «βιογραφικό» μαθητών

ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ... ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ! = «ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ» ΜΑΘΗΤΩΝ.

- Άξονες παρουσίασης = διαμόρφωση δομής «βιογραφικού»:
 - μαθήματα προτίμησης,
 - ξένες γλώσσες,
 - εξωσχολικές δραστηριότητες,
 - αγαπημένες ασχολίες,
 - όνειρα για το μέλλον (προσωπικά – κοινωνικά/γενικότερα).
- Για Λύκειο- έμφαση στα ενδιαφέροντα και τις σπουδές.

Αξιοποίηση:

- ❖ Στο σπίτι (ή ανάλογα, στην τάξη, μετά τη δράση γνωριμίας):
Γράφουν το προσωπικό τους «προφίλ»/βιογραφικό = ανάπτυξη θέματος.
- ❖ Στην αρχή του ντοσιέ σημειώσεων του μαθήματος (π.χ. Ιστορίας) μπορεί να μπει το «βιογραφικό» ή και φωτογραφία τους

ΓΙΑ ΕΜΕΝΑ

Το όνομά μου είναι _____ Είμαι _____ χρονών.
Γεννήθηκα _____ Έχω ύψος _____
Όταν μεγαλώσω θέλω να γίνω _____
γιατί _____

Το αγαπημένο μου ζώο: _____

Το πορτραίτο μου

Το αγαπημένο μου χρώμα: _____

Αν μπορούσα να κάνω μια ευχή θα ήθελα να: _____

Το αγαπημένο μου βιβλίο: _____

Ο τυχερός μου αριθμός: _____

Θέλω να τους πετύχω μέχρι _____

ΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΜΟΥ

Μαθη- ματικά	
Ελληνικά	
Αλλού	
Συμπε- ριφορά	

II. Μαθησιακό- εκπαιδευτικό συμβόλαιο

➤ Η γνωριμία/ανανέωση γνωριμίας και η συζήτηση γέφυρα για τη σύνδεση μαθητών-εκπαιδευτικού-μαθήματος-σχολικής ζωής....

• **ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΥ** – υπόψη: διαδικασία «επαναβεβαίωσής» του... διαρκής, κατά τη σχολ. χρονιά

• Τι προσφέρω (ως εκπαιδευτικός)

• Τι ζητώ

• Αντίστοιχα κι οι μαθητές...

➔ **ΣΥΝΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΒΑΣΙΚΩΝ «στοιχείων»** για καλή συνεργασία μεταξύ μαθητών και μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικού

❖ Όχι πολλούς «κανόνες»

❖ Επίκαιρο χαρακτήρα, βασικά θέματα

❖ συνδιαμόρφωση με συζήτηση ή με ομάδες και τελική συγκρότηση με συζήτηση στην ολομέλεια

❖ Ανάθεση έργου η αποτύπωσή τους – ανάρτηση στην τάξη (με δημιουργική σκέψη μαθητή/των)

III. Σύνδεση σχολείου κοινωνίας - Υποκίνηση ενδιαφέροντος

Knud Illeris

Οι 3 διαστάσεις της μάθησης, στο:

- Ο τρόπος που μαθαίνουμε, 2016, Αθήνα, Μεταίχμιο
- Σύγχρονες θεωρίες μάθησης, 2009, Αθήνα, Μεταίχμιο

Περιεχόμενο

Υποκίνηση
Κίνητρο
Συναίσθημα
βούληση

Αλληλεπίδραση

Σχήμα: Η μάθηση ως εξέλιξη της ικανότητας

Σύνδεση ζωής–κοινωνίας και σχολείου... προς κινητοποίηση ενδιαφέροντος για το σχολείο

- Συζήτηση, πρόκληση συζήτησης από εκπαιδευτικό
- Ενδεικτικά:
 - Επικαιρότητα: covid-19: από το βίωμα στην κριτική εξέταση του θέματος (αφετηρία βιώματα, διακοπές, εντυπώσεις από περυσινές εμπειρίες σε σχέση με επιπτώσεις στο σχολείο/μάθηση, προβληματισμοί κοινωνικοί, διχογνωμίες για διαχείριση/ύπαρξη προβλήματος, μέτρα στο σχολείο, γενικότερες συνέπειες, κριτικός στοχασμός επί του θέματος.
 - άλλα θέματα επίκαιρα που απασχολούν και τους μαθητές - προαγωγή κοινωνικής ευαισθησίας και κριτικού στοχασμού
- [οριοθέτηση χρόνου συζήτησης, συμπεράσματα-διαπιστώσεις. Ανάδειξη εγρήγορσης αλλά και αισιοδοξίας vs. φοβίες, ηττοπάθεια, μίζερη οπτική]

IV. ΟΜΑΔΕΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ!...

1. Η **συστηματική εξάσκηση και αξιοποίηση ομάδων εργασίας** αυξάνει το ενδιαφέρον και τη συμμετοχή των μαθητών και ωφελεί πολλαπλά, καλλιεργώντας απαραίτητες για το μέλλον δεξιότητες συνεργασίας και επικοινωνίας.
2. Η **συστηματική συνεργασία μαθητών ανά θρανίο** = βοηθάει, αποτελεί «πρώτο βήμα» για εξοικείωση με συνεργατική δουλειά
3. **Πρακτικά λειτουργικές είναι οι ομάδες ανά δύο θρανία** (εξοικονόμηση προετοιμασίας χώρου, αποφυγή αναστατώσεων κ.λ.π.), τουλάχιστον για την αρχή της εξάσκησης και για απλές, σύντομες ασκήσεις στην τάξη.
4. Λόγω συνθηκών – προκρίνονται οι σταθερές ομάδες
5. Με τη σωστή αξιοποίηση (**σταδιακά, με σύντομες ασκήσεις, προσδιορισμό χρόνου εργασίας, προσδιορισμό ρόλου συντονιστή/αναγνώστη για ταυτόχρονη ανάγνωση και ακρόαση του ζητούμενου από τα μέλη της ομάδας κ.α.**) θα γίνει σαφές ότι και χρόνος εξοικονομείται (π.χ. σύνταξη διαγράμματος σε παραγωγή λόγου) και το διδακτικό αποτέλεσμα είναι περισσότερο ικανοποιητικό
 - Πολύ βοηθητικό είναι το επιμορφωτικό υλικό που εκπονήθηκε στο πλαίσιο του Μείζονος Προγράμματος Επιμόρφωσης, με τίτλο:
 - **Θέματα αξιοποίησης της ομάδας στη σχολική τάξη (Τόμος Δ).**
Είναι διαθέσιμο στην διεύθυνση http://www.epimorfosi.edu.gr/images/stories/ebook-epimorfotes/sxeseis/sxeseis_sxolikh_taxh.pdf

ΟΜΑΔΟΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΗ ΔΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ! Αξιοποίηση διάταξης της αίθουσας διδασκαλίας (ανά δύο θρανία) για ποικίλες ασκήσεις:

Ενδεικτικώς, παραδείγματα αξιοποίησης:

- **ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ, ΝΕΟΕΛΛ.ΓΛΩΣΣΑ:** συντακτική-γραμματική διερεύνηση κειμένου ή άλλων ασκήσεων
- **ΝΕΟΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΑ -ΕΚΦΡΑΣΗ-ΕΚΘΕΣΗ/ ...** Ενδείκνυται για Γ΄ Λυκείου στη ΝΕΓ-ΝΕΛ σύνταξη διαγράμματος στην έκθεση (με βάση κείμενα και βοηθητικές οδηγίες)
- **ΙΣΤΟΡΙΑ:** επεξεργασία πηγής
- **ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΡΟΛΟΥΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ, ΜΟΥΣΙΚΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ, ΖΩΓΡΑΦΟΙ.**
- **ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ:** ΠΡΟΣΟΧΗ ΣΤΗΝ ΑΤΟΜΙΚΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΚΆΘΕ ΜΕΛΟΥΣ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ!!!
Π.χ. σαφής κατανομή επιμέρους έργου, εξασφάλιση δικαιοσύνης και καλού παραδείγματος

V.

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ

ΚΑΙ

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΑΞΗΣ

(ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗ-

ΜΕΝΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ,

ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ –

ΣΧΕΣΕΙΣ)

V.i.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ:

«ΟΛΙΣΤΙΚΗ»

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ-

ΜΑΘΗΣΙΑΚΗ

ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ.

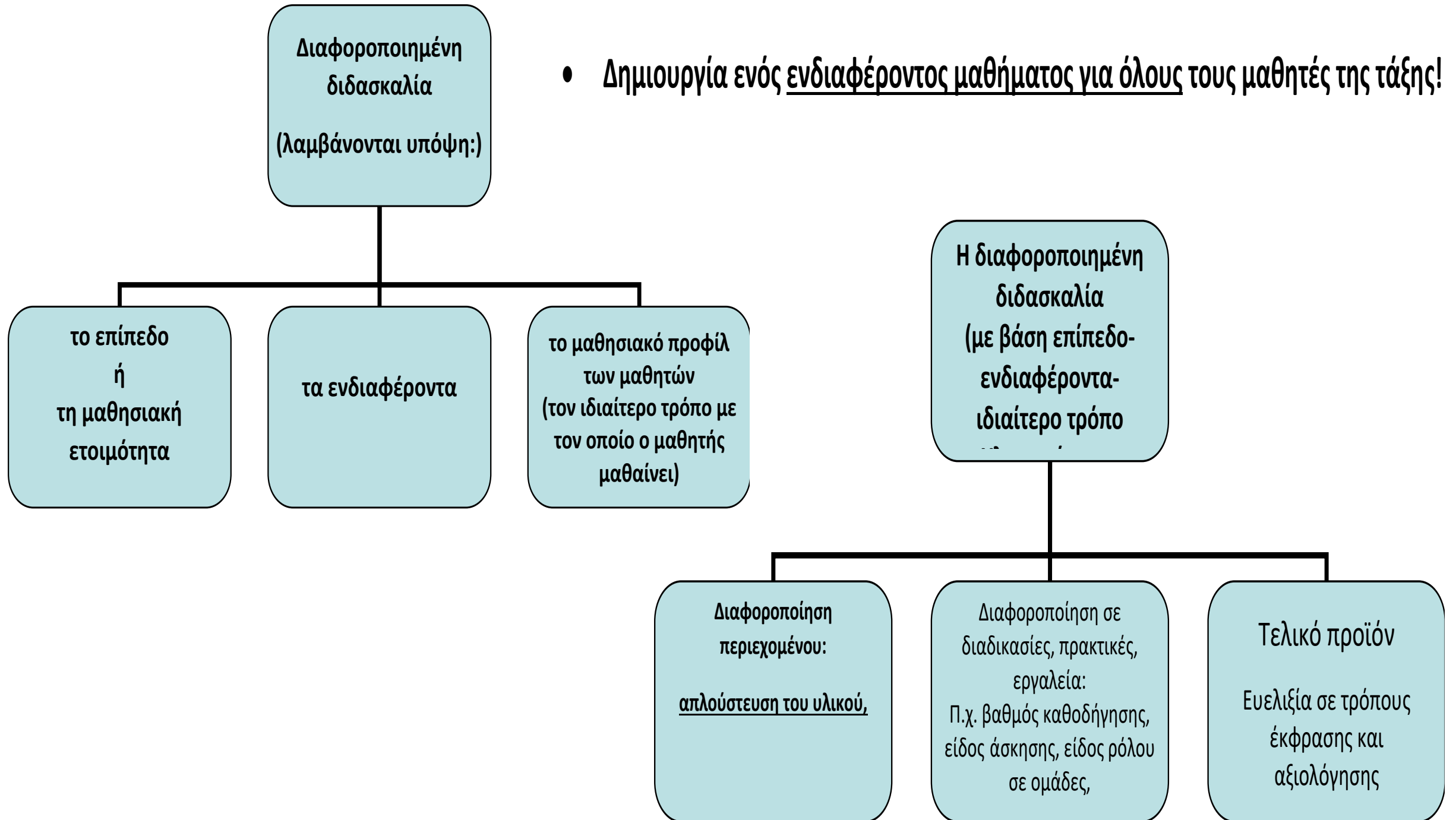
ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ

ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

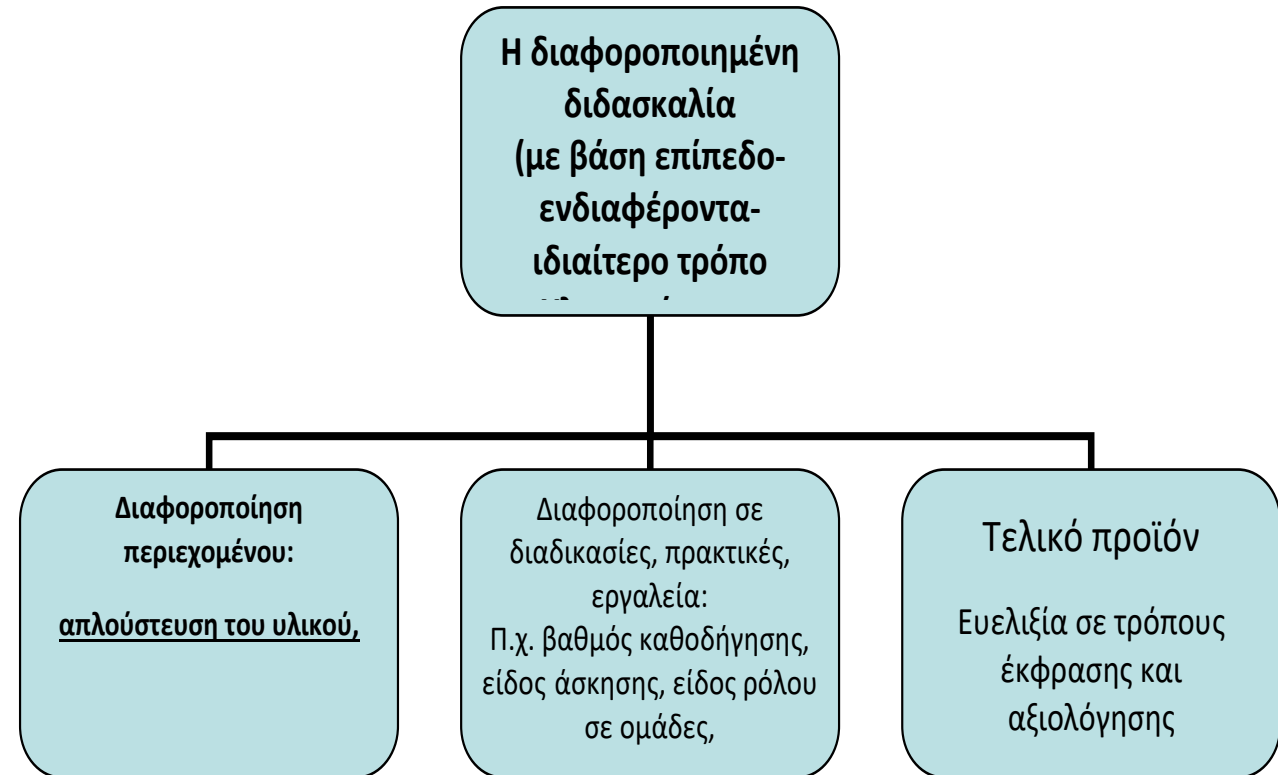

- Δημιουργία ενός ενδιαφέροντος μαθήματος για όλους τους μαθητές της τάξης!

Καλές πρακτικές διαφοροποιημένης διδασκαλίας

- **ΔΙΑΦΟΡΟΠΟΙΗΜΕΝΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ.** Διαβάθμιση δυσκολίας –αλλά κατανομή χωρίς επισημάνσεις «κατωτερότητας» μαθητών!!! π.χ. «Για λειτουργικούς λόγους, για να μην έχετε πολλές ασκήσεις, θα τις μοιραστείτε.»
- **ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΜΕ ΡΟΛΟΥΣ ΟΜΑΔΙΚΕΣ ή και ατομικές: ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΕΣ, ΜΟΥΣΙΚΟΙ, ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ, ΖΩΓΡΑΦΟΙ.**

Βασικές πρακτικές – διαδικασίες:

Έμφαση σε ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ ΤΟΥ!!!

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ:

- ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΤΕΤΡΑΔΙΟΥ - ΦΑΚΕΛΟΥ ΦΩΤΟΤΥΠΙΩΝ Ή ΦΑΚΕΛΟΥ (ΝΤΟΣΙΕ) ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ,
- Επιτήρηση-επιβράβευση υλοποίησης, συστηματική εφαρμογή. ΦΩΤΟΤΥΠΙΕΣ ΣΕ ΦΑΚΕΛΟ Ή ΝΤΟΣΙΕ !!!
- ΣΤΥΛΟ-ΧΡΩΜΑΤΑ -ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΜΑΘΗΤΗ
- Προσωπικό τετράδιο μαθητή – πρόχειρο ή Ημερολόγιο
- Κλείδα μαθήματος για αυτοαξιολόγηση μαθητή

ΚΛΕΙΔΑ ΑΥΤΟΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

1. βασικό περιεχόμενο μαθήματος	Μπορώ να αποδώσω/εκφράσω Πολύ καλά		Μπορώ να αποδώσω/εκφράσω Αρκετά καλά		Μπορώ να αποδώσω/εκφράσω Μέτρια		Μπορώ να αποδώσω/εκφράσω Λίγο/με δυσκολία	
2. [επιμέρους θέμα]	προφορικά	γραπτά	προφορικά	γραπτά	προφορικά	γραπτά	προφορικά	γραπτά
3. [επιμέρους θέμα]								
4. [επιμέρους θέμα]								
5. [επιμέρους θέμα]								
κλπ								

Βασικές πρακτικές – διαδικασίες:

Έμφαση σε ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ ΤΟΥ!!! (συνέχεια...)

[και στη συνέχεια του έτους...]

2. ΣΤΟΧΟΙ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ «ΗΜΕΡΑΣ»– ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗΣ ΩΡΑΣ/ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΔΙΩΡΟΥ –γράφιμο στον πίνακα.

2. ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΣΠΙΤΙ: Γράψιμο στον πίνακα

3. ΧΡΗΣΗ ΠΙΝΑΚΑ ΑΠΟ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ:
ΟΡΓΑΝΩΜΕΝΑ ΚΑΙ ΜΕ ΧΡΩΜΑΤΑ!!!

4. ΣΥΜΜΑΘΗΤΗΣ ΩΣ «ΒΟΗΘΟΣ-ΣΥΝΕΡΓΑΤΗΣ» ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ
στην υποστήριξη του μαθητή σε θέματα οργάνωσης (ανάθεση περιοδική – ευαισθητοποίηση με συζήτηση ιδιαιτέρως).

V.ii. Ζητήματα διαχείρισης τάξης (συμπεριφορά – σχέσεις)

- ✓ **ΣΧΕΔΙΑΖΟΥΜΕ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ ΤΗΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΜΑΣ ΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΣΤΟΧΟΥΣ ΜΑΣ:** Τι θέλουμε να πετύχουμε; Τι θέλουμε να αλλάξουμε ως προς τη διαχείριση σχέσεων/καταστάσεων ή τη συμπεριφορά μας; Πώς θέλουμε να είναι το κλίμα στην τάξη, στο σχολείο γενικότερα, με τους μαθητές; **ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΖΟΥΜΕ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ, με κριτικό στοχασμό και παιδαγωγικό πνεύμα.**
- ✓ **Αντιμετωπίζουμε με παιδαγωγικό πνεύμα,** λαμβάνοντας υπόψη τους παράγοντες της εφηβείας, της σύνθετης και δύσκολης κοινωνικο-οικονομικά και πολιτισμικά πραγματικότητας.
- ✓ Δεν εκπαιδεύουμε στην απουσία ορίων, ευγένειας, δημοκρατίας. **Αποφεύγουμε όμως την παγίδα της «αντι-μεταβίβασης»,** κατά την «πρόκληση» που ουσιαστικά θα απευθυνόταν σε άλλον δέκτη...
- ✓ **Το διάλειμμα, γενικότερα χρόνος εκτός μαθήματος,** σε ένα ήσυχο περιβάλλον, σε άλλη στιγμή, λιγότερο φορτισμένη, και η δική μας ψύχραιμη και πολιτισμένη στάση μπορούν να προσφέρουν πολύτιμα μαθήματα ζωής στους μαθητές/στις μαθήτριες και σε μας την ηθική ικανοποίηση του «δασκάλου»...
- ✓ Γενικότερα, **η ενσυναίσθηση και η παιδαγωγική ευαισθησία** είναι απαραίτητα εφόδια για το έργο μας ως εκπαιδευτικών!
- ✓ Φροντίζουμε για **ψυχική ενδυνάμωση,** με αναστοχασμό, προσωπικούς στόχους, ανανέωση με ενδιαφέροντα και δραστηριότητες πηγές γιαός «φιλοσοφική διάθεση»

Ενδεικτικές καλές πρακτικές στη διαχείριση τάξης

- Όλη η προαναφερόμενη στρατηγική ολιστικής παιδαγωγικής διαχείρισης (γνωριμία – σύνδεση με κοινωνία/ζωή- παιδαγωγικό συμβόλαιο- σχεδιασμός παιδαγωγικής στάσης μας κατά την έναρξη του έτους)
 - {προσέχουμε τη «σημειολογία» της εμφάνισης, συμπεριφοράς, στάσης μας ως ανθρώπων και ως εκπαιδευτικών}
- Διατήρηση ψυχραιμίας μας στην τάξη – παραδείγματα αξιοπρέπειας για τους μαθητές
- Δεν απαντάμε εν θερμώ – παραπέμπουμε το θέμα στο διάλειμμα – επικαλούμαστε τα δικαιώματα μάθησης των πολλών
- Αξιοποιούμε τον εκτός μαθήματος χρόνο για συζήτηση –ιδιαίτερη επικοινωνία με μαθητή/τές που δημιούργησε/σαν πρόβλημα.

Ενδεικτικές καλές πρακτικές στη διαχείριση τάξης

- Αξιοποιούμε τον εκτός μαθήματος χρόνο για συζήτηση –ιδιαίτερη επικοινωνία με μαθητή/τές που δημιούργησε/σαν πρόβλημα
- Αξιοποιούμε συναδέλφους με παιδαγωγικό ταλέντο ή και καλές σχέσεις με τους μαθητές αυτούς
- Αξιοποιούμε συμμαθητές, 5μελές τμήματος κλπ για αφύπνιση φιλοτιμίας
- Εφόσον είναι δυνατό, ζητούμε και από τους γονείς συνεργασία – συμπαράσταση
- Αξιοποιούμε δομές (ΚΕΣΥ, ΣΕΕ)
- Επιμορφωνόμαστε σε κάθε ευκαιρία...

**B. «Οργάνωση και προγραμματισμός
διδακτικού έργου στην έναρξη της σχολικής
χρονιάς: Καλές πρακτικές, παραδείγματα
εφαρμογής»**

B.

I. Οργάνωση
ύλης - φάκελος
μαθήματος
εκπαιδευτικού

- Λάθος η έναρξη διδασκαλίας με βάση μόνο το βιβλίο! Τα ΠΣ αλλάζουν, εξάλλου, και χρειάζεται δημιουργική ανασυγκρότηση των στόχων και της αξιοποίησης του βιβλίου στη διδασκαλία!
- Με την ανάθεση μαθήματος χρειάζεται να οργανώσουμε τον ΦΑΚΕΛΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ:
- ΠΣ / ΟΔΗΓΙΕΣ ΥΠΑΙΘ ΑΡΧΗΣ ΕΤΟΥΣ
- ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ μαθήματος (ΦΕΚ)
- ΤΥΧΟΝ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΙΕΠ/ΥΠΑΙΘ στη διάρκεια του έτους
- τυχόν συνοδευτικό/βοηθητικό βιβλίο εκπαιδευτικού ή και λύσεων ασκήσεων (παλιότερες εκδόσεις ΥΠΑΙΘ)
- Υλικό σχετικό που συλλέγουμε με προσωπική μελέτη – έρευνα (ψηφιακό ή και έντυπο)
- Το σχολικό βιβλίο

Β.

Π. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

«Γνωριμία»
μαθητών
με το σχολικό
βιβλίο
(δομή –
περιεχόμενο),
γνωριμία με την
ύλη:

- Ως εκπαιδευτικοί: **συνολική εικόνα του μαθήματος που αναλαμβάνουμε να διδάξουμε**. Αντίστοιχα, χρειάζεται να έχουν οι μαθητές/-τριες συνοπτική εικόνα της ύλης τους.
- Είναι απαραίτητο παιδαγωγικά **να ξεκινάμε με «ανακαλυπτική» μάθηση του περιεχομένου και της δομής του σχολικού βιβλίου, ιδίως σε μαθήματα όπως η Ιστορία και η Νεοελληνική Γλώσσα**. (Ακόμη και το εξώφυλλο-πίνακας μπορεί να αποτελέσει πεδίο διερεύνησης και σύνδεσης με το περιεχόμενο, με κριτικό στοχασμό...)
- Ανάλογα με την τάξη και το μάθημα, **στη συνέχεια της εισαγωγικής παρουσίασης του βιβλίου, μπορούμε να έχουμε σχεδιάσει ανάθεση εργασιών (π.χ. διάγραμμα, ψηφιακή παρουσίαση) που θα παρουσιαστούν από τους μαθητές στην πορεία των μαθημάτων**, ώστε να προχωρήσουμε βιωματικά και με στρατηγική γνωριμίας με την ύλη.
- Η ανάθεση των εργασιών από τους μαθητές μπορεί να γίνει με βάση τις επιλογές τους, **στο πλαίσιο της διαφοροποιημένης διδασκαλίας**.

Εισαγωγική ολιστική προσέγγιση («επισκόπηση») ύλης-βιβλίου...

Στην Ιστορία Γυμνασίου και Α΄ και Β΄ Λυκείου μπορούμε να σχεδιάσουμε και να αφιερώσουμε π.χ. 4 ώρες στη συνολική παρουσίαση με παράλληλες περιλήψεις/εργασίες που καταλήγουν με ανατροφοδότηση στην (ανα-) σύνθεση συνολικής περίληψης, ώστε να αποκτήσουν όλοι/όλες συνολική εποπτεία της περιόδου και της πολιτισμικής φυσιογνωμίας της.

Η εισαγωγική ολιστική προσέγγιση με κατάλληλο χρόνο κατά την κρίση του/της Φιλολόγου είναι **απαραίτητη και για την Ιστορία Γ΄ Ημερήσιου Λυκείου Ομάδας Προσανατολισμού Ανθρωπιστικών Σπουδών (ΟΠΑΣ)** και αντίστοιχα για την Ιστορία ΟΠΑΣ της Γ΄ ή Δ΄ τάξης Εσπερινού Λυκείου.

Καλή πρακτική οργάνωσης ύλης π.χ. στη Γ' Λυκείου:

- Διαμόρφωση ύλης σε Κριτήρια με κείμενα και ασκήσεις

- Αφόρμηση θέματος, π.χ. με βίντεο/ τραγούδι/ μικρό κείμενο και συζήτηση
- Ανάγνωση κειμένου του κριτηρίου (με τεχνικές βελτίωσης γραμματισμού)
- Επεξεργασία –κατανόηση κειμένου

[ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΚΛΕΙΣΤΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ Ή/ΚΑΙ ΑΝΟΙΚΤΕΣ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΑ (π.χ. αιτιολόγηση απάντησης)
-Ειδικότερα (βλ. ό.π., σελ.5-6), ασκήσεις για:

A1. Εντοπισμό και αναγνώριση των βασικών χαρακτηριστικών των κειμένων

A2. Ερμηνεία και μετασχηματισμούς των κειμένων

A3. Κριτικό στοχασμό/αξιολόγηση των κειμένων

A4. Αναστοχασμός σχετικά με ακολουθούμενες στρατηγικές κατανόησης κειμένων.

B. Διαδικασίες παραγωγής γραπτού, προφορικού και πολυτροπικού λόγου:

Μετασχηματισμοί κειμένων

B1. Σχεδιασμός και οργάνωση των κειμένων

B2. Σύνθεση κειμένων (συγγραφική φάση)

B3. Αναθεώρηση – Δημοσίευση των κειμένων

B4. Αναστοχασμός σχετικά με τις ακολουθούμενες στρατηγικές παραγωγής λόγου/μετασχηματισμού των κειμένων.

B.

III. Οργάνωση –
προγραμματισμός
ετήσιας δράσης
με μαθητές/τριες

- Δημιουργούμε κλίμα προσμονής-προετοιμασίας για τη σημαντική δραστηριότητα της τάξης κατά το νέο σχολικό έτος, συνδιαμορφώνοντάς την με τους μαθητές, ώστε να έχουν προσωπικό ενδιαφέρον και συμμετοχή.

Π.χ. διδασκαλία ολόκληρου λογοτεχνικού έργου στην τάξη... με ποικιλία εργασιών και δράσεων (διαφοροποιημένη διδασκαλία)

(→ φιλιαναγνωσία, ΓΛΩΣΣΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ)

B.

IV.

Στόχοι

διδασκαλίας,
εκπαιδευτικές
ανάγκες

- **Οργανώνουμε τους διδακτικούς στόχους μας ανά μάθημα** και επιδιώκουμε να επιτευχθούν στη διάρκεια του έτους, με κατάλληλες ενσωματώσεις εργασιών κ.λ.π. κατά την πορεία της ύλης, χωρίς να (εμ-)μένουμε πολλές ώρες στις ίδιες διδακτικές ενότητες .

B.

V.

Διαχείριση ύλης

- Σχεδιάζουμε και προγραμματίζουμε να ολοκληρώσουμε την ύλη σε όλες τις τάξεις και τα μαθήματα, με κατάλληλους τρόπους.
- Με ευελιξία μπορούμε να συμπυκνώσουμε ύλη κατά περιπτώσεις, κυρίως στο Γυμνάσιο, αλλά δεν αφήνουμε «χάσματα».
- Προσπαθούμε πάντα να αποκτήσουν οι μαθητές και οι μαθήτριες μια σφαιρική και ουσιαστική εικόνα του όλου, με εισαγωγική επισκόπηση αλλά και ανασκόπηση και αναστοχασμό στο τέλος του έτους.

ΜΕΡΟΣ Γ΄.

**ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΕΣ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΕΣ -
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ
ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ –
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ
ΜΕ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ
ΣΥΓΧΡΟΝΩΝ
ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ
ΜΕΘΟΔΩΝ**

I. Ενδιαφέρουσες διδασκαλίες με ενεργό συμμετοχή μαθητών και ανακαλυπτική μάθηση

II. Artful Thinking

III. Μετασχηματίζουσα μάθηση μέσω της αισθητικής εμπειρίας --- Μέθοδος Α. Κόκκου

I. Διδασκαλίες με ενεργό συμμετοχή παιδιών – διαζώσης επικοινωνία και συνέντευξη με καλλιτέχνη-στιχουργό. Παράδειγμα: Σύνθεση και διδακτική εφαρμογή σχεδίου μάθησης τύπου project, για το ποίημα του βιβλίου Λογοτεχνίας β' Γυμνασίου «Τι έπαιξα στο Λαύριο», Β. Καλοκύρη στο Πειραματικό Γυμνάσιο Ηρακλείου, 2008

**Διονύσης
Σαββόπουλος**

<https://www.youtube.com/watch?v=o6m2khTG-QI>

Δ. ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΥ «ΤΙ ΕΠΑΙΞΑ ΣΤΟ ΛΑΥΡΙΟ»
(β' γυμνασίου).

*Στιγμιότυπα έμπνευσης και
δημιουργίας*

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ, 2008

ΤΜΗΜΑΤΑ: Β2, Β3

Φιλόλογος: Λιάνα Καλοκύρη

Άξονες δραστηριοτήτων

Α' προαναγνωστική φάση

ΤΟ ΠΟΡΤΡΕΤΟ ΤΟΥ ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΥ: βιογραφία, έργο, ιδεολογική-αισθητική φυσιογνωμία, σύνδεση με εποχή του

- ΤΟ ΛΑΥΡΙΟ: ο τόπος, η ιστορία, τα προβλήματα
- ΤΟ ΛΑΥΡΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ: Ποια η σχέση τους;
- Δημιουργία εποπτικού υλικού (πίνακες, «συνεικόνες» και σε ψηφιακή μορφή)
- ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ – ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟ ΥΦΟΣ – ΘΕΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΥ
- ΕΠΙΣΤΟΛΗ ΣΤΟΝ Δ. ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟ (τμήματα Β2 και Β3, σύνθεση επιστολής μετά βοήθεια από τη φιλόλογο)

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟ ΠΟΙΗΜΑΤΟΣ (Δ. ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟ) στο Ηράκλειο, ομάδας μαθητών με φιλόλογο (ευκαιρία επίσκεψης τραγουδοποιού στην πόλη μας, συνεργασία της Φιλολόγου σε οργανωτικά με γονείς μαθητών)

Β' αναγνωστική φάση

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΣΤΗΝ ΤΑΞΗ + έκπληξη βιντεοσκοπημένη συνάντηση με απαντήσεις συνέντευξης από ομάδα μαθητών....

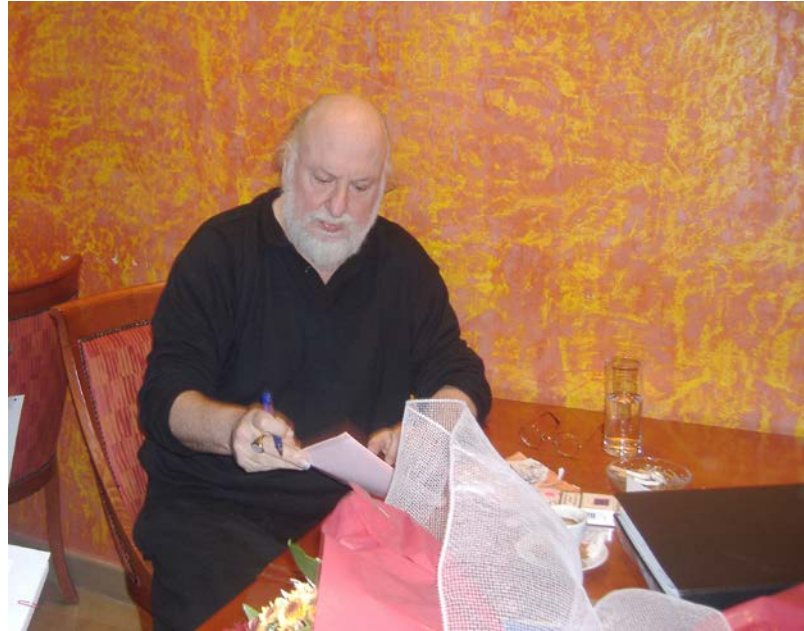
Γ' μετααναγνωστική φάση

Σχετικές εργασίες

- Διασύνδεση με μάθημα Νέας Ελλ. Γλώσσας (επιστολή / εντυπώσεις-αποτίμηση)

ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ ΤΡΑΓΟΥΔΙΟΥ....

....ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟ ΤΟΥ

Ενδεικτικά στοιχεία του
Σχεδίου Μάθησης
Προεργασία/αφόρμηση:
Πριν το «μάθημα»,
ευαισθητοποίηση
μαθητών/τριών Β2 και Β3
Πειραματικού Γυμνασίου
Ηρακλείου (2008),
στροφή σε
διερευνητική/ανακαλυ-
πτική μάθηση, με
σύνταξη επιστολής προς
ποιητή/στιχουργό Δ.
Σαββόπουλο –έρευνα για
τον τίτλο και τη
συγγραφή των στίχων

Αγαπητέ κ. Σαββόπουλε,
Είμαστε μαθητές της Β΄ τάξης του Πειραματικού Γυμνασίου Ηρακλείου.
Στο βιβλίο των Κειμένων της Νεοελληνικής μας Λογοτεχνίας περιέχονται οι
στίχοι του τραγουδιού σας «Τι έπαιξα στο Λαύριο» (Ρεζέρβα, 1979) κι έτσι έχουμε
την ευκαιρία να απολαύσουμε και στην τάξη τα μουσικά μηνύματά σας, να
συζητήσουμε γι' αυτά και να γνωρίσουμε καλύτερα το έργο σας.

Ήδη, ετοιμάσαμε βιογραφικές πληροφορίες, βρήκαμε στοιχεία για το Λαύριο,
και εμπνευστήκαμε εικαστικά από το τραγούδι αυτό (φτιάξαμε κολάζ («συνεικόνες»,
που μάθαμε και στον Ελύτη), με φωτογραφίες σας και εικόνες που για μας
εκφράζουν νοήματα των τραγουδιών σας, και φτιάχνουμε και ένα δικό μας
«βιντεοκλιπ», με εικόνες που μας εμπνέουν οι στίχοι του τραγουδιού αυτού).

Θα θέλαμε πολύ να μας πείτε για τη σχέση του συγκεκριμένου τραγουδιού με
το Λαύριο. Με ποια αφορμή το γράψατε; Επρόκειτο να δώσετε συναυλία στο
Λαύριο και το γράψατε σκεφτόμενος τα παιδιά; Το γράψατε δηλαδή με αφορμή μια
συγκεκριμένη συναυλία; Το τραγουδήσατε για πρώτη φορά σε συναυλία στο
Λαύριο ή κάποια πρόσκληση για συναυλία στο Λαύριο στάθηκε η έμπνευση – ο
προβληματισμός της σύνθεσής του;

Βέβαια, καταλαβαίνουμε πως οι στίχοι δεν αφορούν μόνο μια περίπτωση
συγκεκριμένη, αλλά γενικότερο προβληματισμό για τα παιδιά και τις συνθήκες
ζωής, ωστόσο, θα θέλαμε να ξέρουμε για τις συνθήκες που το εμπνευστήκατε. Έτσι
θα νιώθουμε πως μοιραζόμαστε μαζί εμπειρίες και σκέψεις σας που αφορούν εμάς,
τα παιδιά. Σίγουρα, θα είναι ένα «μάθημα» αλλιώτικο, αν ο δημιουργός μάς
μιλούσε, όχι μόνο μέσα από τυπωμένους στίχους.

Σας ευχαριστούμε πολύ.

Με αγάπη και θαυμασμό,

Οι μαθητές και οι μαθήτριες του Β2 και Β3 του Π.Γ.Η

ΔΙΟΝΥΣΗΣ ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΣ

Τι έπαιξα στο Λαύριο

Στο παρακάτω τραγούδι του από το δίσκο Ρεζέρβα (1979) ο Διονύσης Σαββόπουλος δεν κρύβει την αμηχανία του για το ρόλο του ως τραγουδοποιού, όταν πρόκειται να απευθυνθεί στα παιδιά που ζουν στην υποβαθμισμένη περιοχή του Λαυρίου.

Δεν ξέρω τι να παίξω στα παιδιά
στην αγορά στο Λαύριο
είμαι μεγάλος με τιράντες και γυαλιά
κι όλο φοβάμαι το αύριο.
Πώς να κρυφτείς απ' τα παιδιά
έτσι κι αλλιώς τα ξέρουν όλα
και μας κοιτάζουν με μάτια σαν κι αυτά
όταν ξυπνούν στις δύο η ώρα

Ζούμε μέσα σ' ένα όνειρο που τρίζει
σαν το ξύλινο ποδάρι της γιαγιάς μας
Μα ο χρόνος ο αληθινός
σαν μικρό παιδί είναι εξόριστος
Μα ο χρόνος ο αληθινός
είναι ο γιος μας ο μεγάλος κι ο μικρός

Δεν ξέρω τι να παίξω στα παιδιά
μα ούτε και στους μεγάλους
πάει καιρός που έχω μάθει ξαφνικά
πως είμαι ασχημοπαπαγάλος.
Πώς να τα κρύψεις όλα αυτά
έτσι κι αλλιώς τα ξέρουν όλοι
και σε κοιτάζουν με μάτια σαν κι αυτά
όταν γυρνάς μέσα στην πόλη

Δ. Σαββόπουλος, *Η σούμα*, 1963-2003, Ιανός

Γι' παιδιά
πρ Β2 Β3 πρ
Π.Κ. 14
αίτη

9/2/2008

12041

και στη μερ δ Βουίτη

Στο πλαίσιο της
επικοινωνίας με τον
ποιητή-στιχουργό ...

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ- ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

1. Σας παρακαλούμε να μας μιλήσετε για τη σχέση του τραγουδιού «Τι έπαιξα στο Λαύριο» με το Λαύριο, τώρα που είμαστε πολλοί μαζί να σας ακούσουμε;
2. Γράφετε για «όνειρο που τρίζει» (στο τραγούδι Τι έπαιξα στο Λαύριο) και «ονειρεύομαι σαν τον Καραγκιόζη» και σε άλλα τραγούδια σας μιλάτε για τη ζωή και το όνειρο. Εκφράζετε την αντίληψη πως η σκληρή πραγματικότητα σκοτώνει το όνειρο; Πώς βλέπετε τη σχέση του ονείρου με τη ζωή;
3. Συνδυάζετε στο έργο σας ήχους από ροκ, ρεμπέτικο, δημοτικό και γενικότερα βαλκανικούς και ανατολίτικους σκοπούς. Γιατί σας αρέσει ο συνδυασμός μουσικής από λαούς και εποχές; Τι εκφράζει για σας;
4. Γράφετε στίχους νεοτερικούς με μεταφορές και παρομοιώσεις που θυμίζουν υπερρεαλισμό (π.χ. σαν το ξύλινο ποδάρι της γιαγιάς μας). Πώς εμπνέεστε τέτοια ποιητική γραφή; Αγαπούσατε ως νέος τη μοντέρνα ποίηση ή κάποιο ποιητή ιδιαίτερα;
5. Τι θα θέλατε να γράψετε ακόμη;
6. Έχετε κάποιο μήνυμα για μας τα παιδιά; Θα μπορούσαμε να μεταφέρουμε στους συμμαθητές μας κάποιο μήνυμα από σας;
7. Θέλετε να σας στείλουμε σε ψηφιακή μορφή δουλειές μας για τα τραγούδια σας και ειδικότερα για το ΤΙ ΕΠΑΙΞΑ ΣΤΟ ΛΑΥΡΙΟ; Να σημειώσουμε εμείς ή η καθηγήτριά μας κάποια διεύθυνση ή e-mail;

Προετοιμασία ερωτήσεων της Φιλολόγου με τους μαθητές, σε φάση προ-ανάγνωσης. Προγραμματισμένη άμεσα συνάντηση με παιδιά σε χώρο και χρόνο εκτός σχολείου, στο Ηράκλειο, σε ημέρα πριν το μάθημα.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΦΑΣΗ
Στιγμιότυπα έμπνευσης και δημιουργίας
ενδεικτικό θέμα εργασίας...

1.

**«ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟ ΔΙΟΝΥΣΗ ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟ ΓΙΑ ΤΟ
ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΟΥ 'ΤΙ ΕΠΑΙΞΑ ΣΤΟ ΛΑΥΡΙΟ' ΚΑΙ ΕΥΡΥΤΕΡΗ
ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΑΖΙ ΤΟΥ»**

Κείμενο της μαθήτριας Ε.Χ., Β3.

Γ.

II.

Εκπαιδευτικές
παρεμβάσεις –
διαχείριση
κρίσεων με
αξιοποίηση
σύγχρονων
διδακτικών
μεθόδων

- «Αξιοποίηση της Τέχνης» για τον μετασχηματισμό στερεοτύπων που εμποδίζουν την ομαλή σχολική ζωή και τη μάθηση
- Π.χ.
- Το σχολείο «μαυσωλείο, φυλακή...» – αρνητική στάση, αδιαφορία για μελέτη κ.ά.
- Στερεότυπα φύλου (επιβίωση διάκρισης φύλου, ανδροκρατικές αντιλήψεις, κυρίως σε σχολεία περιφέρειας)
- Ρατσιστικά στερεότυπα

ARTFUL THINKING

Βασικά στοιχεία της μεθόδου

Σύνθεση παρουσίασης: Λιάνα Καλοκύρη

Σημείωση:

- ❑ Στοιχεία από τη μέθοδο μπορούν να αξιοποιηθούν σε **μαθήματα** για διερευνητική-ανακαλυπτική μάθηση (π.χ. στα θρησκευτικά, ιστορία κ.ά.) **καθώς και σε εκπαιδευτικές παρεμβάσεις για προβλήματα**, π.χ. ρατσιστικές συμπεριφορές, βία, κακές σχέσεις μεταξύ παιδιών, αδιαφορία για σχολείο κλπ, **εφόσον συσχετιστεί το θέμα της παρέμβασης με κατάλληλα έργα τέχνης** που κινητοποιούν τον κριτικό στοχασμό (ανάλογα και με την ηλικία των μαθητων/-τριών) και τη συζήτηση πάνω στο θέμα αυτό.
- ❑ ***Το ζητούμενο είναι εδώ να αντλήσουμε ιδέες για να αξιοποιήσουμε με προσαρμογή στα δικά μας «μαθήματα»/εκπαιδευτικές παρεμβάσεις, όχι να εφαρμόσουμε τυπικά τη μέθοδο!...***

*Stronger thinking and learning through
the power of art.*

Final Report submitted to

Traverse City Area Public Schools

by the

President and Fellows of Harvard College

Artful Thinking Program

- <http://pzartfulthinking.org/wp-content/uploads/2014/09/ArtfulThinkingFinalReport-1.pdf>
- Σκοπός: να βοηθήσει εκπαιδευτικούς να χρησιμοποιούν συστηματικά έργα τέχνης και μουσική στα μαθήματά τους, συνδέοντάς τα με την ύλη, με τρόπους που ενδυναμώνουν τη σκέψη και τη μάθηση
- Σχεδιάστηκε για κανονικούς δασκάλους/καθηγητές της τάξης, όχι κατ' ανάγκη ειδικούς στην τέχνη. Το πρόγραμμα εστιάζει στην εμπειρία και εκτίμηση της τέχνης πιο πολύ, παρά στην παραγωγή της. 2 βασικοί σκοποί του: 1. Να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να δημιουργήσουν ισχυρές 'συνδέσεις μεταξύ έργων τέχνης και θεμάτων της ύλης. 2° Να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να χρησιμοποιούν την τέχνη ως μια δύναμη για ανάπτυξη των δυνατοτήτων των μαθητών για σκέψη.
- 1^{ος} χρόνος του Artful Thinking project : Σεπτέμβριος 2004 – Αύγουστος 2005.
- 2^{ος} χρόνος : 10 μήνες, Σεπτ. 2005- Ιούν. 2006.
- Τελική περίοδος: Ιούλιος 2006- Οκτώβριος 2006.

*Stronger thinking and learning through
the power of art.*

Final Report submitted to

Traverse City Area Public Schools

by the

President and Fellows of Harvard College

1. ΡΟΥΤΙΝΑ εστίασης στη λογική σκέψη
«ΤΙ ΣΕ ΚΑΝΕΙ ΝΑ ΤΟ ΛΕΣ ΑΥΤΟ;»

- Ερωτήσεις εστίασης στη λογική σκέψη
- Ερμηνεία με δικαιολόγηση

1. Τι συμβαίνει εδώ;
2. Τι βλέπεις που σε κάνει να το λες αυτό;

Υποβοηθητικές στα προηγούμενα ερωτήσεις:

- Τι αφήσαμε χωρίς να το εξηγήσουμε;
- Ποιες νέες σκέψεις θα έλεγες ότι δημιουργούνται;

«Ρουτίνα» για ενεργό σκέψη και εξήγηση: «σκέφτονται και μοιράζονται ανά δύο»

- Ο εκπαιδευτικός θέτει 1 ερώτηση στους μαθητές, τους ζητάει να αφιερώσουν μερικά λεπτά και να σκεφτούν και μετά να στραφούν στον διπλανό τους και να μοιραστούν τις σκέψεις τους.

2. Ρουτίνες που εστιάζουν στο να λάβουμε υπόψη την προοπτική των άλλων...

- Αντιλαμβάνομαι/γνωρίζω/
ενδιαφέρομαι-νοιάζομαι

1. Τι μπορεί να αντιλαμβάνεται αυτό το πρόσωπο;

2. What might the person or thing *know about or believe*? Τι μπορεί να ξέρει ή να πιστεύει αυτό το πρόσωπο;

3. Γιατί μπορεί να νοιάζεται αυτό το πρόσωπο;

Στο τέλος, ανασυνθέτοντας.

- Τι νέες ιδέες έχετε για το θέμα που δεν τις είχατε πριν;
- Τι νέες ερωτήσεις έχετε;

3. Ρουτίνες που εστιάζουν στο να ρωτούν και να ερευνούν

- Κεντρικές ερωτήσεις:
- Γιατί πράγμα αναρωτιέστε;
- Τι θα θέλατε να ανακαλύψετε (να μάθετε που δεν το ξέρετε);

3. Ρουτίνες που εστιάζουν στο να ρωτούν και να ερευνούν επιμέρους άξονες και ερωτήσεις

- ΒΛΕΠΩ/ ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ /ΑΝΑΡΩΤΙΕΜΑΙ

1. Τι βλέπετε;
2. Τι σκέφτεστε γι' αυτό;
3. Τι σας κάνει {αυτό} να αναρωτιέστε;

- ΣΚΕΦΤΟΜΑΙ/ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΖΟΜΑΙ/ΕΞΕΡΕΥΝΩ

1. Τι νομίζετε ότι ξέρετε για το θέμα του πίνακα/του έργου τέχνης;
2. Τι ερωτήσεις ή προβληματισμούς σας γεννά;
3. Τι σας κάνει το έργο τέχνης, ώστε να θέλετε να εξερευνήσετε;

4. Ρουτίνες που εστιάζουν στο να συγκρίνουν και να συνδέουν

- Κεντρικές ερωτήσεις:
- Με τι άλλο μοιάζει αυτό;
- Πώς συνδέεται με άλλα πράγματα που γνωρίζετε;

5. Ρουτίνες που εστιάζουν στην περιπλοκότητα

Μέρη /σκοποί/πολύπλοκα

• **Κεντρικές ερωτήσεις:**

- 1. Πώς είναι περίπλοκο;**
- 2. Ποιες είναι οι επιμέρους πτυχές/ποια τα επιμέρους θέματα;**

III. Η ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Μετασχηματίζουσα μάθηση μέσω της αισθητικής εμπειρίας --- Α. Κόκκος 1/2

6 ΣΤΑΔΙΑ

1. ΔΙΑΓΝΩΣΗ ΕΚΠ/ΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ : προσδιορισμός ανάγκης για κριτική εξέταση στερεότυπων παραδοχών των συμμετεχόντων πάνω σε ένα θέμα
2. Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΕΙ ΔΙΕΡΓΑΣΙΑ ΕΚΦΡΑΣΗΣ ΠΑΡΑΔΟΧΩΝ ΕΠΙ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ (σε ομάδες εργασίας)
3. Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΕΞΕΤΑΖΕΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΝΤΟΠΙΖΕΙ ΥΠΟΘΕΜΑΤΑ ΓΙΑ ΟΛΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ – ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΠΑΝΑΞΕΤΑΣΗ ΑΠΟΨΕΩΝ

Η ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Μετασχηματίζουσα μάθηση μέσω της αισθητικής εμπειρίας --- Α. Κόκκος

2/2

4 ΕΠΙΛΟΓΗ ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ ΤΕΧΝΗΣ

ΤΑ ΜΗΝΥΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ ΣΥΝΔΕΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΑ ΥΠΟΘΕΜΑΤΑ

5. Ο ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΣ ΔΙΕΥΚΟΛΥΝΕΙ ΔΙΕΡΓΑΣΙΑ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΡΙΤΙΚΩΝ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ με μαθησιακό εργαλείο την αισθητική εμπειρία --- ΕΡΓΑ ΤΕΧΝΗΣ

– ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΣΗ ΚΡΙΤΙΚΑ ΜΕ ΥΠΟΘΕΜΑΤΑ

ΟΙ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ ΕΚΦΡΑΖΟΥΝ ΤΙΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ, ΤΑ ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΤΟΥΣ

6. ΣΥΝΘΕΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.

Παιδί που γράφει το μάθημά του.

Robert Braithwaite Martineau

Λάδι σε μουσαμά 1852.

<https://eclectidlight.co/2016/05/18/the-story-in-paintings-what-the-dickens/>

Αξιοποίηση πίνακα σε
(συν-) διδασκαλίες-ή
διδασκαλίες-
εκπαιδευτικές
παρεμβάσεις για θέματα
που αφορούν σε
Στερεότυπα φύλου
(επιβίωση διάκρισης
φύλου, ανδροκρατικές
αντιλήψεις, κυρίως σε
σχολεία περιφέρειας)
ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ: ΣΕΕ Β.
Καλοκύρη σε Γυμνάσιο
Προφήτη Ηλία, Γυμνάσιο
Γαζίου, 3^ο ΓΕΛ Ηρακλείου
κ.ά.

*Σχετικά με τη μέθοδο του Α. Κόκκου
και άλλες προαναφερθείσες πρακτικές και μεθόδους....*

ΑΓΑΠΗΤΟΙ ΚΑΙ ΑΓΑΠΗΤΕΣ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΙ,

ΣΤΗ ΔΙΑΘΕΣΗ ΣΑΣ ΓΙΑ ΔΙΑΣΧΟΛΙΚΕΣ Ή ΕΝΔΟΣΧΟΛΙΚΕΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΩΝ ΠΡΟΑΝΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ...

ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΕΝΤΑΞΕΤΕ ΤΙΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΜΑΣ ΣΤΙΣ ΕΠΙΜΟΡΦΩΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΟΣΧΟΛΙΚΩΝ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΩΝ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΣΑΣ ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟΤΕΡΑ ΣΤΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ...

Λιάνα Καλοκύρη

*Ευχαριστώ πολύ για
την συνεργασία μας!*

Λιάνα Καλοκύρη

